

POMURSKI VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE
DELOVNEGA LJUDSTVA
ZA POMURJE

Leto VIII. — Štev. 34

Murska Sobota, 30. avgusta 1956

Cena dia 18.

POLOŽAJ OKOLI SUEZA

Pomirljivejše stališče obeh strank

Naser bo sprejel delegacijo z Londonske konference

Kakor je znano, je Londonska konferenca o Suezu po večdnevnem posvetovanju sprejela ameriški predlog o internacionalizaciji Suezja, oziroma z drugo besedo: 18. od 22. navzočih delegatov je glasovalo za zahodno stališče, ki pa je z ozirom na prvotno ostro reagiranje Londona in Pariza kljub vsemu še dokaj kompromisno, čeprav za Egipt seveda nesprejemljivo. Proti temu predlogu je glasovala Sovjetska zveza, Indija, Indonezija in Ceylon.

Zapisnik o londonski konferenci je bil izročen egiptovski vladi in sicer v angleščini, francoščini in ruščini. Dokumenti so obsegali okoli 800 strani. Na konferenci v Londonu so tudi sklenili, da naj bi zaključke s konference podal predsedniku egiptovske vlade Gamalu Naseru odbor petih, ki ga vodi predsednik avstralske vlade Menzies. Ni še znano, ali bo Naser sprejel ta odbor petih. Prootni komentariji so bili dokaj skeptični. Nekateri so trdili odločno, da Naser ne bo sprejel tega odbora, drugi so bili zopet o dvomu.

Konec tem dvomom je naredila egiptovska vlada, ki je 27. avgusta po dnevni seji sestavila odgovor in ga odposlala šefu »odboru petih« avstralskemu ministrskemu predsedniku Menziesu.

Večina dobro poučenih krogov trdi, da je Naserjev odgovor pozitiven in da bo Naser sprejel Menzies.

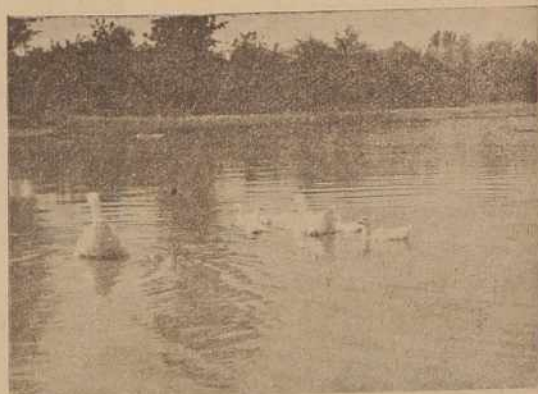
Kairski politični krogi pa tudi precejšen del svetovne javnosti vidijo v sklepu egiptovske vlade, da sprejme na razgovor odbor petih, odraz miroljubne politike egiptovske vlade in pripravljenost le-te, da posluša vsa stališča in se seznani z njimi. Egiptovska vlada je sprejela predlog odbora petih, čeprav je londonska konferenca, na kateri so odbor ustanovili, bila naperjena proti Egiptu in je pomenila tudi kršenje Ustanovne listine OZN.

V Egiptu in v svetu sploh se odraža zadovoljstvo, ker je na obeh straneh prišla do izraza želja po

mirni rešitvi suezskega spora. Egipt bi tudi bil pripravljen sodelovati na novi konferenci in razpravljati o suezskem vprašanju, vendar bi morala biti ta konferenca v okviru Organizacije Združenih narodov.

Kljub temu, da je položaj okoli Suezja še vedno nejasen, pa se vendar zdi, da se počasi jasni. Predvsem pa je lahko svetovno javno mnenje zadovoljno s pomirljivejšim stališčem obeh strank.

Motiv
iz Pomurja
(Foto Kološa)

Inšpekcija dela pri OLO:

Več skrbi propagandi osebne varnosti pri delu

V našem okraju je registriranih okrog 1050 podjetij, ki zaposlujejo tujo delovno silo; 1033 podjetij zaposluje do 100 delavcev, 17 podjetij do 500 in 3 podjetja čez 500 delavcev.

Okrajna inšpekcija dela je imela dela čez glavo, saj je bilo treba

razen pregledov podjetij ugotavljati tudi upravičenost pritožb delavcev in nameščencev.

V prvem polletju so pregledali 95 privatnih obrtnih delavnic, 40 socialističnih obrtnih delavnic, 5 kmetijska gospodarstva, 5 opekarn, premogovnik v Presiki in separacijo kremenčevega peska v Pucenih.

KAJ SO UGOTOVILI

Od 271 delavnic, ki so jih pregledali, je 41 neprimernih. In v teh delavnicah dela 187 delavcev. Prostorji so grajeni bodisi kot provizorijski ali pa so grajeni iz lesa. Niso narejeni po načrtih, zato tudi ne odgovarjajo pravilni organizaciji dela. Zelo neprimerne prostore ima prešiški premogovnik (separacija in strojna postaja). V opekarnah imajo preozke delovne prostore in brez pravilne osvetlitve. Prav tako je tudi v lesni in živilski industriji, v ljutomerski tovarni usnja, nekaterih trgovinah, predvsem pa v obrtnih delavnicah.

Od tega bi bilo mogoče 13 delavnic urediti z malenkostnimi stroški tako, da bi bilo delo lažje, boljše in tudi zdravju zaposlenih primerno.

V podjetjih so pomanjkljive predvsem različne napeljave, ki bi bile potrebne temeljitega strokovnega pregleda. Nekateri naprave, kot električna napeljava za tok nizke napetosti, so v večini primerih že dotrajale in jih bo treba obnoviti.

Najslabše urejene napeljave so ugotovili predvsem pri privatnih obrtnikih in v manjših delavnicah soc. sektorja, ki poskušajo opraviti vsa dela v režiji nestrokovnega osebja, ki je delno cenejše.

V naših podjetjih posvečajo premalo skrbi propagandi osebne varnosti pri delu. Ponekod imajo sicer nalepljene opozorilne lističe, toda vse to je premalo. Posluževati bi se morali tudi ustne propagande. Važno vprašanje so še zaščitne obleke. Za manjša podjetja predstavljajo take obleke precejšnje breme, zato zahteve po zaščitnih oblekah ne morejo realizirati. So pa tudi podjetja, ki za zaščito niso planirala dovolj sredstev, čeprav trdijo, da bi morala podražiti izdelke, če bi hotela kupiti obleke. Taka mnenja so brez dvoma nepravilna. Okrajna inšpektorat dela je že predlagal nekatere kmetijske zadruge za kaznovanje, ker so nabavile neprimerne obleke, ki n. pr. škropilec sadnega drevja niso zavarovale pred škodljivimi vplivi škropiva.

PA SE PROBLEMI OKROG DELOVNIH ODNOSOV

Letos so obravnavali na okrajnem inšpektoratu za delo 61 primerov pritožb delavcev in 10 pritožb uslužbencev. Povsod isti predmet pritožbe: podjetje je dalo nezakonito odpoved. Nezakonitih odpovedi je bilo še več, vendar so občinske arbitraže reševale pritožbe delavcev in uslužbencev tudi v primerih nezakonitosti. Pomanjkljivost je, da pri nekaterih občinskih ljud-

skih odborih še vedno nimajo arbitraž.

V čem so napake podjetij? Ne upoštevajo določenih predpisov glede žen. invalidov in delavcev, ki imajo že več kot 10 let službe. Ne zahtevajo pristanka občinskega sindikalnega sveta ali pa prosijo za pristonek šele po vročitvi odpovedi. Odpovedi so tudi brez pravnega pouka ali pa je ta pouk napačen. Tudi odpovedni roki so nepravilni.

Skoraj polovica privatnih obrtnikov še vedno ni sklenila kolektivne pogodbe s sindikalno organizacijo. Te pogodbe so le redko kje na razpolago zaposlenim delavcem. Značilno je, da se zaposleni delavci pri privatnih obrtnikih ne pritožujejo zaradi omejitve pravic, ki jih določajo kolektivne pogodbe. Pri nadurnem delu ne dobijo tudi plačanega 50-odstotnega pribitka, kakor to določa tarifna postavka. Posamezni obrtni mojstri pa tudi nekatera podjetja kar brez vednosti občinske arbitraže ukinjajo učna razmerja vajencev itd. Doga-ja se, da vajencem ne dajo dovolj časa, da bi se pripravili za izpit ali pa jim ne oskrbijo primerne stanovanja.

Vkljub precejšnjim pomanjkljivostim pa so se razmere v zadnjem času znatno izboljšale predvsem kar se tiče delovne varnosti, saj je bil letos registriran samo 1 smrtni primer in le nekaj primerov poškodb. K temu so pripomogle tudi predavanja uslužbencev inšpektorata, ki so predavali predvsem o delovno-upravni zakonodaji v posameznih sindikalnih organizacijah in v nekaterih podjetjih. jm

ZAHVALA SLOVENSKEGA GEOGRAFOV

Udeleženci geografskega seminarja v Pomurju čutimo prijetno dolžnost, da se pristočno zahvalimo za izredno pozornost, naklonjenost in gostoljubje, ki so nam jih ob vsakem koraku izkazovali zastopniki ljudske oblasti, delovnih kolektivov, ki smo jih obiskali, in posamezni domačini, kjerkoli smo nabežali stike z njimi. Bogati otisov in novih spoznanj o privodi, ljudih in problemih tega skrajnega severovzhodnega dela Slovenije bomo mogli poslej ta svoja spoznanja mnogo bolj izčrpno in nazorno posredovati doraščajočemu rodu, ki nam je zaupan.

Roman Savnik,
Postojna

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 31. avg. do 9. septembra:

Prevladovalo bo suho, po večini jasno in poletno toplo vreme. Manjša poslabšanja oziroma krajevne padavine je pričakovati v začetku prihodnjega tedna (v roku med 3. in 5. sept.) ter ob zaključku prihodnjega tedna (okoli 9. sept.).

Odkritje spominske plošče dr. Avgustu Pavlu bo 23. septembra 1956 na Cankovi

Kot smo že poročali, bo Klub kulturnih delavcev v Murski Soboti odkril ob priliki sedemdesetletnice rojstva in desetletnice smrti prekmurskega rojaka, slavista in doslej nedvomno najboljšega in najdelavnejšega prevajalca Cankarja in drugih slovenskih književnikov v madžarščino, spominsko ploščo na njegovi rojstni hiši na Cankovi. Pripravljali odbor je sklenil, da bo

odkritje plošče 25. septembra t. l. Kulturni delavci Pomurja se bodo tako vidno oddolžili spominu iskrenega pobornika slovensko-madžarskega zblizanja in sodelovanja na kulturno-prosvetnem polju.

Revija »Svet ob Muri« bo v svoji naslednji številki prav tako posvetila spominski članek delu in osebnosti dr. Avgusta Pavla.

9 zlatih medalj za pomurske pridelovalce vin

V soboto popoldne je sekretar za blagovni promet in član Zveze ga izvršnega sveta dr. Marjan Breclj odpel na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani II. mednarodno razstavo vin, ki je prinesla zaslužen priznanje zlasti jugoslovanskim pridelovalcem.

Posebna mednarodna komisija je dobila od 19 držav približno 450 vzorcev, med njimi 148 iz tujine. Naša država je dobila laskavo priznanje s tem, da ji je bilo prisojenih 24 zlatih (skupaj 36), 155 srebrnih (231) in 32 bronastih (41) medalj. Vsekakor izreden mednarodni uspeh, ki ga prav nič ne zmanjšuje

dejstvo, da je Jugoslavija najmočnejše zastopana na razstavi in da so niso ocenili francoskih in avstralskih ter delno tudi ne angleških in italijanskih vzorcev vin. Tudi dva vzorca jugoslovanskih vin bodo še ocenili.

Ocenjena so bila tudi najboljša vina iz Pomurja. Zares bleščeč uspeh je zabeležilo Vinogradniško gospodarstvo iz Ljutomeru, ki je prejelo za poslana vzorce 9 zlatih in 1 srebrno medaljo.

Na II. mednarodni razstavi vin v Ljubljani sodeluje letos 52 domačih in 27 tujih podjetij. V vzorno urejenih paviljonih je zelo živahen promet in točajke komaj ustrezajo vsem obiskovalcem, ki vneto poskušajo dobro kapljico. Največje zanimanje je za najboljša vina iz Jugoslavije, Španije, Madžarske, Portugalske in Grčije. Obiskovalci se tudi zelo radi ustavljajo v paviljonu z našim — Ljutomerčanom.

Razstava je po mnenju strokovnjakov zelo uspešna propaganda za naša vina in odpira nove možnosti za njihovo prodajo v inozemstvu. Trajala bo do 2. septembra. -sk

Pogrešajo še 13 rudarjev

Po zadnjih vesteh pogrešajo v belgijskem rudniku Marcinelle še 13 rudarjev, za katere pa mislijo, da so mrtvi. Doslej so našli že 250 trupel. Reševalne ekipe še vedno iščejo v globini 1035 metrov. Rov v tej globini je popolnoma poplavljen in reševalci uporabljajo posebne čolne.

Po dokončnih podatkih je našlo pri tej katastrofi smrti 263 rudarjev, medtem ko jih je bilo 6 ranjenih. V preiskovalni komisiji so predstavniki vlade, delavskih sindikatov, italijanskih delavcev, Evropske skupnosti za premog in jeklo ter lastnikov rudnika. To komisijo je sestavila belgijska vlada na zahtevo belgijskih sindikalnih organizacij.

Inozemska pomoč v živilih

(Obvestilo Glavnega odbora Rdečega križa Slovenije)

Jugoslovanski Rdeči križ prejme od ameriškega naroda po Svetovnem svetu cerkva in Luteranske svetovne pomoči večjo količino živil. Na Slovenijo odpade za dobo junij 1956 — januar 1957 okrog 400 vagonov živil in sicer: mlečni prah, sir, pšenična moka, koruzna moka, riž in fižol.

Prvi transport živil je prispel na Reko 12. t. m. Pomoč bodo pošiljali postopoma in Ekspozitura Centralnega odbora JRK na Reki bo odpremljala vagonse pošiljke naravnost okrajnim odborom Rdečega križa, manjše pa po Glavnem odboru RKS.

Za pravilno razdeljevanje pomoči so ustanovljeni pri Glavnem odboru RKS ter pri okrajnih in občinskih odborih RKS posebni koordinacijski odbori. Odbore vodi RK in so v njih predstavniki ljudskih odborov ter političnih in družbenih organizacij.

Posebno odgovorne za pravilno razdeljevanje pomoči so osnovne organizacije RK. S sodelovanjem družbenih in političnih organizacij

ter ljudskih odborov morajo napraviti sezname vseh v poštev prihajajočih za to pomoč, ki pripada socialno ogroženim posameznikom in družinam.

Pomoč je brezplačna. Tudi prevoz po železnici od Reke do občinskih odborov RK, ki so ob železnici, je brezplačen. Plačati pa je treba zavarovanje po železnici, tovarne liste in pretovarjanje. Za nadaljnjo odpremo do občin, ki niso ob železnici, in do osnovnih organizacij, nastanejo nadaljnji stroški za pretovarjanje iz vagonov in prevoz do skladišča ter obratno, za pretovarjanje v avtomobile, za avto-prevoze, skladišča, za delovno silo itd. Te stroške naj bi krili okrajni oziroma občinski ljudski odbori, množične organizacije in tudi sami koristniki. Stroški bodo odvisni od delovne organizacije, cije.

Natančna navodila o razdeljevanju pomoči so dobili vsi okrajni odbori RKS in po njih tudi vsi občinski odbori in osnovne organizacije RKS.

»Želimo si medsebojnega kulturnega sodelovanja«

(Iz nevezanega razgovora s tajnikom ljutomerske »Svobode« tov. Štebihom)

V kulturnoprosvetnem življenju našega okraja (pa tudi drugod ni mnogo bolje) vlada zaradi počitnic in dopustov tako imenovana »mrtva sezona«. Zato nisem imel preveč upanja, da bom kaj prida izvedel od tajnika ljutomerske »Svobode«, tovariša Štebiha, ko sem ga prejšnji teden obiskal. Kljub temu sem se oglašil pri njem in v nevezanem pogovoru sem vendar zvedel toliko, da lahko o tem obvestim vse tiste, ki se zanimajo za kulturnoprosvetno življenje.

»Popolnoma točno,« je dejal tov. Štebih, »razen predstav v našem kinematografu vse drugo na kulturnoprosvetnem področju sedaj spi. Vendar bomo kmalu začeli.«

In povedal mi je, da se namerava že v začetku septembra sestati upravni odbor društva skupno z vsemi vodji sekcij. Ti namreč že sestavljajo načrte za delo v prihodnji sezoni, 1956/57, seveda individualno, ki jih bodo na tem, zgoraj omenjenem sestanku vskladili in na podlagi vsega tega sprejeli skupni, enotni načrt dela. Tov. Štebih je še pripomnil, da bi bil vesel, če bi lahko na tem sestanku (in sploh drugače tudi) pozdravil tudi zastopnika našega lokalnega tiska, da bi tako kaj več pisali tudi o krajih na desnem bregu Mure in da bi tako bil »Pomurski vestnik« res pomurski.

Rade volje sem mu to obljubil. Pripomnil pa sem, da nas v uredništvu ni mnogo in da smo precej navezani na dopisnike, ki pa jih na tem področju nimamo preveč. Poleg tega še nimamo tako dobro organizirane »obveščevalne službe«, da bi zvedeli takoj vse, če se kaj kaj zgodi. Zato sem rekel, naj nam pošlje obvestilo o nameravanih sestanku in prišli bomo. To je obljubil.

Najin razgovor se je zatem mudil še ob drugih kulturnih problemih Pomurja. Za prvi amaterski simfonični orkester, ki je bil ustanovljen v lanskem letu in ki je po-

kazal sposobnost življenja, je bil mnenja, da ga je treba na vsak način še naprej ohraniti in mu s tem v zvezi oskrbeti tudi finančni obstoj. Menil je, da bi naša podjetja prav gotovo kaj prispevala, saj je bilo že več takih akcij in podjetja skoraj nikoli niso odpovedala. Dobra je tudi zamisel vodstva orkestra, da pride s programom k lju-

Na moj predlog, da bi bilo dobro, če bi bil v uredništvu revije tudi kateri aktivni kulturni delavec iz njihovega področja, je s tem soglašal in prav tako obljubil, da bodo o tem še govorili in nekoga, ki bo lahko v uredništvu tudi koristil, določili.

Tako nekako se je pletel razgovor o kulturnoprosvetnih proble-

Narodna noša — značilnost naših krajev

dem, kajti večina koncertov, ki jih je orkester imel v večjih krajih Pomurja, je bila dobro obiskana. Zanimalo me je še, kako gleda on in še drugi na nedavno ustanovitev pomurske revije nadvse pomembnih kulturnih dogodkov za ves okraj, če ne celo za vso Slovenijo.

mih. Tovariš Štebih je obenem tajnik ljutomerske občine, zato je razumljivo, da sva se dotaknila tudi raznih upravnih problemov, toda to je že snov za drug članek.

V tem namreč nisem želel pomešati vsega skupaj.

F. S.

Smrt je neizprosno kosila

Družinska tragedija v Petišovcih

Hlapovi metana in gazolina, ki so pri stiku povzročili močno eksplozijo, so bili vzrok hudi nesreči, ki je v Petišovcih pri Lendavi dosedaj terjala že šest dragocenovnih življenj, medtem ko se dva družinska člana še vedno resno borita s smrtjo.

Delavec »Naft« Janez Bencik se je predzadajno nedeljo vselil s sedemčlansko družino v novozgrajeno poslopje. Iz sosednje hiše je napeljal v svoje stanovanje plinske cevi, iz katerih pa je uhajal metan. To je bil tudi usodno za Bencikovo družino.

V četrtek, 23. avgusta zvečer ob pol desetih je Bencikova žena Katarina prišla v sobo s petrolejko, ki je bila napolnjena z gazolinom. Iz cevi uhajajoči plin metan se je pri premikanju zraka spojil s hlapovi gazolina. Pri tem je nastala precej močna eksplozija, ki se je končala s požarom.

Ognjeni žubljili so močno oplazili vse družinske člane. Morali so jih takoj odpeljati v čakovsko in mariborsko bolnišnico. Opekline so bile tako hude, da je smrt začela takoj kositi. Sobotna bilanca: v čakovski bolnišnici so umrli 12-letna Valerija, 8-letni Zoltan, 5-letna Zlata in 6-letni Florijan, v mariborski bolnišnici pa družinski oče 51-letni Janez Bencik. Njegova 39-letna žena Katarina je bila ob nesreči v 8. mesecu nosečnosti in je med hudimi mukami porodila v bolnišnici mrtvega otroka. Njeno življenje pa je komaj na slameci, saj vse kaže, da bo podlegla opeklinam, kakor tudi njena 4-letna hčerka Estera.

Iz prakse neizgodnega zavarovanja

Po nesreči je zastoj trkati na vrata

35.000 voltov napetosti je zadelo Teodorja Obala, elektromonterskega pomočnika v razdelilni transformatorski postaji. Pravi čudež je, da fanta ni ubilo. Ta vest o strašni nesreči v M. Soboti je pred pol leta v trenutku zajela vse Pomurje. Zgodilo se je kmalu potem, ko se je Teodor vrnil z odpuščenjem kadrovskega roka. Hitra pomoč tovarišem mu je rešila življenje. Najprej umetno dihanje, potem takojšnja pomoč zdravniku in prevoz v bolnišnico. Naslednjega dne so že prišli specialisti iz Maribora na svoj račun — po prizadevnosti podjetja v M. Soboti.

Bilo je rešeno, kar se je rešiti dalo.

Teodor je bil te dni na obisku in je brez desne noge pod kolenom in brez desne roke do zapestja. Kaže, da bo leva roka kljub težkemu stanju rešena. Notranjih poškodb ni opaziti. In zdravljenje bo še dolgo trajalo. Končna beseda o invalidnosti in invalidnini bo izrečena šele potem.

Teodor je bil te dni na obisku in je

zelo hraber. Navdil se je že na protezo in hodi čvrsto. Zdaj je v Laških toplih...

Pred nekaj dnevi se je Teodorjev oče iz Nemčevce pri M. Soboti napotil na DOZ. Zahteval je informacijo o tem, ali je kolektiv Elektro-podjetja Maribor, obrata M. Sobota, katerega delavci opravljajo zelo nevaren poklic, kolektivno zavarovan proti neizgodam, kot je slišal, da so zavarovani pri Nafti in nekaterih drugih podjetjih. Zvedel je, da kolektiv neizgodno ni zavarovan, če-

Rentgen — priprava, ki se je v sodobnem zdravilstvu vse česče poslužujemo

prav so zastopniki zavarovalnice že večkrat govorili z delavci o takem zavarovanju. Rekli so mu tudi, da bi njegov sin lahko dobil zdaj, ko je najbrž 100-odstotni invalid, 560.000 dinarjev odškodnine, če bi plačeval 100 din premije letno.

Kdo je kriv? Nesrečni oče se je pri-

Kaj je pokazala anketa o izbiri poklica

Posredovalnica za delo v Murski Soboti je razpisala anketo med mladino, ki je končala svojo šolsko obveznost. Mladina se zelo zanima za nove poklice. Starši pa ne kažejo zadovoljivega razumevanja za pomoč svojim otrokom. Ankete pole je izpolnilo okrog 1750 fantov in deklet. Od teh jih ima okrog 1.100 vse pogoje za nadaljnje šolanje v šolah s praktičnim poukom ali v nižjih strokovnih šolah. Anketa je predvsem pokazala, da se mladina v Pomurju precej hitro seznaja z množico novih poklicev. Fantje so se v veliki večini odločili za poklice strojnega ključavničarja, mizarja ali zidarja. Glavni vzrok, da se še ne morejo vključiti v uk, so finančni izdatki, ki pa jih starši ali ne morejo ali pa nečejo nuditi svojim hčeram in sinovom. Sodimo, da se bodo morali tudi starši v Pomurju sprijazniti z dejstvom, da je treba otrokom kolikor je le mogoče dati možnost, da se izuče.

Tudi anketa med dekleti ni pokazala drugačne slike. Večina deklet se je prijavilo za šivilje ali trgovske vajenke. Vsa ta mesta pa

so zasedena, tako da jih bo težko mogoče preusmeriti v druge, za ženske primerne poklice. Mladina Pomurja se je v precejšnjem številu odločila v letošnjem šolskem letu tudi za nadaljnje šolanje v raznih strokovnih šolah ali v gimnaziji (okrog 470 fantov in deklet). Z dobro organizacijo usmerjanja mladine v poklice bomo iz leta v leto zmanjšali sezonsko zaposlitev s tem odpravili vprašanje sezone.

Friskič

OTROSKI VRTEC TUDI V KRIZEVCIH

Po dolgem času se je tudi Krizevcem posrečilo, da bodo dobili prepotrebno vzgojno ustanovo — šolski vrtec. Prostori vrta bodo v bivši gostilni Marinič v Ključarovic. Dosedaj so jih že uredili in preplekali, inventar pa bodo dobili iz Ljutomer.

Marsikateri materi bo odsihdob olajšano delo, zlasti še delavkam v boriški opekarni. V vrtcu se bo pričel živčav že s 1. septembrom.

J. M.

Nekaj zapiskov o bakovski mladini

O mladini v Bakovcih je kaj malo slišati. V mladinski organizaciji je 50 mladih ljudi, precej pa jih je še izven organizacije. Zakaj ne delajo, lahko pove mladina sama. Mladina sodeluje v šahovski, dramski, nogometni, strelski in odbojarski sekciji. Sestanke imajo

dvakrat mesečno. Posamezni odbori pa se sestanejo celo enkrat tedensko ali pa še večkrat. Najbolj delavne sekcije so: nogometna, strelska in šahovska. Prav posebej je treba omeniti delo dramske skupine. Letos so uprizorili »Volkodlake« ter igro »Zadrega nad zadregami«. Izkupiček predstav so porabili za nekatere nogometne rekvizite. Imajo kompletne drese za nogometaše ter žoge in mrežo za odbojko. Mladina je že večkrat zaprosila za denarno pomoč pri SZDL. Pa do danes so ostale le gole obljube. Sportno igrišče je lepo, vendar bi bilo prav, če bi ga še lepše uredili. Treba bi bilo postaviti nova vrata, igrišče pa nekoliko izravnati. Okrog igrišča bi bil primeren lep nasad lesnatičnega drevja. Za to bi nekaj prispevala najbrž tudi šola, saj šolski otroci telovadijo na tem igrišču.

V Bakovcih je godba na pihala. Večina članov je mladincev. Vaje imajo vsak teden dvakrat. Nekaj mladine — vendar premalo — je tudi med gasilci.

Bakovska mladina večkrat razpravlja na sestankih o perečih domačih problemih. Tako so sklenili, da bodo prostovoljno pomagali tudi pri gradnji nove šole, ki je vasi zelo potrebna. Ko bo postavljena nova šola, ne bo nobenih težav zaradi prostora za uprizorjanje iger. Sedaj se mladina poslužuje gasilskega odra, ki pa je že skoraj neuporaben.

Pozimi je mladina obiskovala kmetijsko-nadaljevalne šole. Nekaj se jih je udeležilo tudi tečaja RK. Letos bo treba o vsem tem bolj razmisliti, kajti še boljša organizacija bo rodila še boljši uspeh.

Kakor marsikje, tako ogrešajo tudi bakovski mladinci dobro strelišče, kaiti sedanje strelišče, ki je v gramozni jami, ni najboljša. Niti ni najbolj varno. Treba bo urediti predvsem nov nasip ob strelišču. Da so bakovski mladinci dobri strelci, je dokazala predvsem petčlanska strelska ekipa, ki se je na okrajinem prvenstvu v Ljutomeru precej dobro odrezala.

NOV GASILSKI DOM V BUDINCIH

Pred dobrimi šestnajstimi meseci so v Budincih začeli graditi gasilski dom, ki so ga pred kratkim svečano odprli. Na prireditvi je bilo sicer bolj malo domačinov, prišli pa so člani vseh sosednjih gas. društev.

Čez 3.600 prostovoljnih delovnih ur je terjala gradnja doma. Najbolj so se odrezali predsednik PGD tov. Franc Kurnjek, Jože Bedic, Janez in Jože Nemeš, Jože Kurnjek in Janez Filo. Prvi je dobil gasilsko priznanje, vsi pa so bili deležni pohvale vodstva vaše organizacije SZDL.

krivca ni. Zdravi ljudje pač ne mislijo resno o nesreči, ki je povsod prisotna...

V Pomurju je osemnajst delovnih kolektivov v tem letu sklenilo kolektivno zavarovanje proti neizgodam. V teh kolektivih je zavarovanih čez 3000 ljudi. Največ jih je zavarovanih pri Nafti. Lani je bilo podobno. Izplačanih je bilo zavarovancem skoraj pol milijona dinarjev za 21 neizgod. Med temi je bila ena smrtna nesreča na Vinogradniškem posestvu v Radgoni. Na to nesrečo je odpadlo 114.000 dinarjev.

Toda šele po večjih neizgodah začnejo delavci resno razmišljati o nevarnosti, ki so ji izpostavljeni med delom v podjetjih. Tako je bilo tudi v Rudniku Presika. Dokler ni bilo dveh večjih nesreč, so zavarovanje odklanjali. Ko pa so prizadeti zavarovanci dobili odškodnino po 40.000 din, so razumeli, da je zavarovanje življenjsko važno za rudarja. Zdravljenje vendar stane in invalidnost prinaša izdatke. Človek se kar tako ne prebije skozi prve težave, ki so posledica nesreče.

Resnica je, kar je rekel oče Teodorja Obala: »Taka podjetja, ki zaposlujejo delavce z nevarnim delom, bi morala skrbeti tudi za njihovo zavarovanje.« VS

Tudi beltinska mladina se udelejuje

Okrog mladinske sobe v Beltincih je vsak dan živahno; tu se zbira mladina, igra odbojko, se vadi na pihalnih instrumentih itd. Skratka: beltinska mladina je kaj aktivna, zato o njej še nekaj besed.

Sestanke imajo vsak teden redno. Na njih ne razpravljajo samo o problemih svoje organizacije, marveč tudi o gospodarskih in političnih dogodkih. Mladina si želi še več strokovnih predavanj. Predvsem se zanima za naše zadrugišstvo, delovanje in vlogo sedanjih občin itd.

Mladinska folklorna skupina je

večkrat nastopila tudi izven Pomurja. Lepo priznanje je dobila tudi na letošnjem okrajnem mladinskem prazniku. Bila je deležna tudi gostoljubja Mariborčanov ob II. gasilskem festivalu.

V Beltincih skoraj ni proslave ali prireditve, na kateri ne bi sodelovala tudi mladina. Letos se je predstavila občinstvu z dostojno nastudiranimi igrami.

Tudi dijaki so bili v času počitnic precej aktivni — res, ne vsi — in so pridno pomagali mladinski organizaciji. A. H.

»Blizu src si nam, o domovina!«

(iz srečanja z našimi izseljenci)

Ni se mi posrečilo, da bi se bil srečal in seznanil z našimi izseljenci takrat, ko je podružnica Izseljeniške matice v M. Soboti prirejala sprejeme izseljencev v posameznih krajih. Zato sem ubral pač popolnoma drugo pot: obiskal sem izseljence na domovih. Kar tako na slepo srečo: obiskal bom izseljenca Franca Zadravca v Turnišču, ki živi že več kot 40 let v Kanadi, in je prišel letos prvič na obisk. Pa ne samo njega, tudi druge bom obiskal.

Lep dan je bil, ko sem pešal iz Dobrovnika proti Turnišču — pred Turniščem so popravljali most na cesti in avtobus takrat ni vozil iz Dobrovnika proti Turnišču, ampak je ubral čisto drugo pot. Toda smola. Možakarja, ki ga vsi domači kličejo za »Amerikanca«, nisem našel doma. Nekam k sorodnikom je odšel. Toda vsaj delno sem izvedel iz pogovorov z njegovimi sorodniki vse to, kar bi mi on sam povedal: »Več kot 40 let sem že v tujini, toda domovina je domovina.« Res je. »In vrnil bi se, sedaj, na stara leta, če ne bi imel v novi domovini otrok, ki so se vživeli v novo okolje. Toda kot jaz sam, tako so ostali tudi otroci pristni Prekmurci. Govorijo dobro, le s pisanjem je težava.«

Potem mi je Amerikanec brat povedal, kako se je začudil, ko je slišal kako brat po štiridesetih letih lepo govori prekmurški. Vse to so mi povedali sorodniki Franca Zadravca in tako bi mi povedal tudi on sam.

Toda končno je vseeno: izseljenici iz Amerike, Kanade, Francije ali iz katerekoli druge dežele. Vse veže na domače kraje ono tonlo domovinsko čustvo. Tako sem se v Turnišču srečal z izseljenkama pri Korenovi družini. Kar štirje so prišli na obisk: prva sestra z možem, druga s sinom, pravim francoskim Prekmurcem. Res, kar začudil sem se nad njegovo izrazito prekmurščino.

Dolgo smo se pogovarjali, kajti dolga je zgodba petindvajsetih let trdega boja za obstanek in kruh. Delo na kmetiji, gostilna in še nešteto drugih priložnostnih zaslužkov. »Ne daje tujina denarja kar tako,« so mi rekli, »treba je pošteno delati!« In končno: »V tujini je tujec le tujec: dokler je zdrav in še lahko dela je dobro, potem

pa —!« Niti ne bi našteval vseh težav, o katerih so mi pripovedovali.

Se nekaj besed o spominih na prvi obisk v domovini: »Priznamo, da smo bili v negotovosti, kajti v Franciji smo včasih slišali tudi marsikaj slabega o naši domovini. V negotovost nas je spravljala predvsem propaganda nekaterih ljudi, ki so morali po osvoboditvi zapu-

Razumljivo je, da so si potem ustvarili tudi pravo sodbo o ljudeh, ki so jih odvrčali od obiska v domovino.

O tem, da so vtisi naših izseljencev o domovini ne samo ugodni, temveč celo prijetni, menda ni treba posebej naglasiti. Saj, če tega ne bi bilo, zakaj potem tisti klic po domu in domačih ljudeh! In konč-

Tako so nekoč, skoraj bi lahko rekli, pred davnimi leti, odhajali naši ljudje v tujino, za kruhom...

stiti našo domovino. Pa smo kljub temu šli!

»In kako je bilo?« »Najprej smo bili pošteno presenečeni nad pozornostjo, ki so nam jo posvečali doma. Lepi sprejemi vsako leto, tako tudi letos. No, tako pač kakor se sprejemajo ljudje, ki so zrasli iz iste zemlje, pa so jih razmere prisilile, da so odšli na vse štiri kontinente sveta.«

no ne samo to. Naši izseljenci iz Turnišča so mi zaupali, da mislijo celo na povratek.

To je samo skromen izsek iz življenja in čutenja naših ljudi, ki živijo v Ameriki, Kanadi, Franciji in drugod. Toda eno velja: rast stare domovine čutijo še bolj kot mi sami. Pri srcu so jim domači kraji in naši časi. Tako je prav.

J. Makovec

21 milijonov za osemenjevalno središče v Murski Soboti

Enaindvajset je bilo prosilcev, ki so se priglasili v prvem natečaju za investicijska sredstva, namenjena kmetijstvu. Na zadnji seji sveta za kmetijstvo pri OLO M. Soboti so odločili, da je potrebno priznati prednost gradnji poslopja okrajnega osemenjevalnega središča v M. Soboti. Za to poslopje so iz okrajnega investicijskega sklada zagotovili 21 milijonov dinarjev. V tej vsoti so obsežna obvezna lastna sredstva in obvezen depozit za gradnjo osemenjevalnega središča, za ostali 60-odst. del predračunske vsote

te pa naj Veterinarski zavod zaprosi za posojilo iz splošnega investicijskega sklada.

Predloženi investicijski elaborati so bili večinoma nepopolni. Manjkali so predvsem potrjeni investicijski programi.

Na seji sveta so ugotovili, da je zavarovanje že močno uveljavljeno na kmetijskih gospodarstvih socialističnega sektorja, premalo pa še pri zasebnih kmetovalcih. Imenovali so tudi komisijo za odbiranje plemenjakov pri govedu, svinjah in konjih.

-sk

Pismo iz Banjole

Lep zaliv na južni obali Istre in sinje morje. Na obali, neposredno ob morju, štiri barake in 16 velikih šotorov. To so Banjole. Tukaj je bilo tudi 307 naših otrok. Deklice so bile v barakah, le najstarejše so hotele biti enakovredne z moškimi in so spale pod šotori. Dvanajst deklic je bilo takih. Imenovala so se »Gusarice«. Pa ne mislite, da je bil ta naziv samo slušajen. Ne! Tudi starejši fantje so bili »Gusarji«.

tudi te srčne rane. In po treh tednih se nekateri kar niso mogli ločiti od morja. Torej, ni lepo samo doma; lepo je tudi ob morju. Bolj toplo je, koplješ se lahko ves dan in opazuješ ladje, ki plovejo po morški gladini. Nekateri so ugotovili, da je morje slano. Nekateri bolj, drugi manj. Da je morje slano, vedo najbolj neplavalci. Erika je poplala skoraj pol morja in če se voda čez noč ne bi na novo nacedila, bi

krat vozil prvič z vlakom in z ladjo. Priredili smo namreč krajši izlet z ladjo v Rovinj. Vozili smo se z vojno ladjo. Ves dan smo se vozili. Bilo je vroče in sreča, da dajejo rovinjski slaščičarji za deset dinarjev manj sladoleda kot v M. Soboti, kajti zgodilo bi se lahko, da bi vsi zmrznili. Na Brionih smo si ogledali tudi Titovo hišo in kopališče. Otroci so se kaj hitro sprijaznili tudi z mornarji. Nekateri so pomagali krmariti, drugi pa so spet pomagali v kuhinji. Največ pa se jih je sukalo okrog vodovoda. Rezultat: stohli in spili so okrog 3 tisoč litrov vode.

Nekaj je bil tudi pravih »špekulantov« — nekako okrog 0,3%. Nekdo je kupil kokto za 30 dinarjev, prodal pa jo je za 50. Pač podjetej človek. Sicer pa se ni nič upiral, ko je moral vrniti tistih 20 dinarjev. Celo smejal se je. Otroci torej še niso trmoglavji spekulanti.

Vsi smo nestrpno pričakovali pošto z doma. Domov pa so pisali nekateri tudi take, da jih je treba ovekoveti. Na primer: »Pri nas je zelo vroče in raste samo kamenje«, »Naredili smo izlet s parnikom v Rovinj in smo se vozili z ladjo« itd.

Domov smo prišli črni in marsikateri starši so morali pogledati kar v rojstni list: ali niso morda imeli za prednika kakega zamorca.

No, sedaj smo doma in čakamo na pričetek šolskega leta. Naibrž bodo letošnje ocene pričale, da otroci znajo ceniti prizadevanje svojih staršev in ljudske oblasti, saj so to prizadevanost občutili tiste tedne, ko so bili ob našem sinjem Jadranu.

Ante Novak

Kroški brodarji se pripravljajo

Edino brodarsko društvo v Prekmurju je Brodarsko društvo Krog. To društvo so ustanovili leta 1951. Nekaj let so kar dobro delali. Dokazali so drugim organizacijam, da so sposobni. Člani že težko čakajo trenutke, ko bodo po Muri zaplaval zločljivi kajaki mladih brodarjev. Že pred enim mesecem so priredili veselico, ki je uspela.

Tudi prihodnjo nedeljo bo v Krogu lepa prireditel. Upajo, da bodo na tak način dobili sredstev za en ali dva zločljiva čolna. Potem bomo mogoče spet lahko slišali, da so brodarji iz Kroga zasedli peto ali šest mesto, kar bo za njih lep uspeh.

V nedeljo torej vsi k Muri v Krog. Oglejmo si to edinstveno prireditev!

KMETOVALCI!

Oglejte si zalogo:

sadnih mlinov — sadnih stiskalnic — grozdnih mlinov - kombiniranih — ter brzoparilnikov vseh velikosti, plugov in okopalkov za izkop krompirja.

Na zalogi vsi ostali kmetijski stroji!

»AGROMERKUR«

Murska Sobotica, Titova cesta

Drevesnica v Radomerju bo dala dobre sadike za pogozdovanje

Ljutomerska revirna gozdna uprava ima v Radomerju 0,56 ha veliko drevesnico, v kateri so se letos dobro razvile sadike kljub pozni pomladi. V njej se zelo razvijajo tudi topoli. Lani so bile nekatere sadike visoke celo 3 metre. Tudi letos se obetajo topolove sadike odlične kakovosti. Predvidevajo, da bodo v jeseni lahko izdali okrog 200.000 sadik za pogozdovanje. Kmetovalcem pa radi pomagajo tudi s strokovnimi nasveti, predvsem kar se tiče zemlje, na kateri je treba saditi drevesca posameznih vrst.

Prejšnja leta so morali v Ljutomer in videmskem okolišu uvažati sadike iz drugih drevesnic. Sprito drugačnih klimatskih razmer v drevesniških okoliših pa s temi sadikami niso imeli posebnih uspehov pri

pogozdovanju. Zato so leta 1955 uredili svojo drevesnico v Radomerju. Že naslednje leto so povsem izkoristili njeno zmogljivost.

Domača drevesnica ima več prednosti: v njej pridobivajo sadike, ki so že prilagojene klimatskim razmeram, v katerih bodo rastle dalje, gojijo samo drevesca tistih vrst, ki so najbolj primerne za pogozdovanje naših gozdov in jih vzgajajo iz semena domačega izvora.

Pogozdovanje s sadikami iz tujih drevesnic se jim je posrečilo samo od 50 do 60 odst., z domačimi pa od 80 do 90 odstotno. Glavni smoter je: vzgojiti zdrave in močne sadike, ki edino lahko prinesejo dobre rezultate pri pogozdovanju. Od iglavcev gojijo rdeči, zeleni in črni bor, smreko in macesen, od listavcev pa jesen, hrast, brest, kostanj, jelšo, topol in robinijo (akacijo). Razen tega pa seveda tudi lepotična drevesca za javne nasade in parke.

DREVESNA SLIV PROPADAJO . . .

Ce potnika zanese pot v Ljutomer in dalje skozi M. Sobotu do Hodoša, lahko opazi, da je slivovih dreves iz leta v leto vedno manj.

Ce bi dejali, da so sadjarji gnojili slivam s hlevskim gnojem (vsaj 50 kg na drevo) in umetnimi gnojili (vsaj 1 kg na drevo) in jih tudi pravilno in redno obrezovali, potem bi lahko sklepali, da se odločno premalo borimo proti škodljivcem in boleznim na slivah, predvsem še proti češpljevemu kaparju.

Češpljev kapar uničuje češpljeve nasade v zadnjih letih tako vztrajno, da so že

prav redki. Češplje, ki mu še kljubujejo z zadnjimi močmi, imajo črne veje in poleti je njihovo listje črno, kakor da bi bilo pokrito s sajami.

Ali ni napočila dvajseta ura? Storimo vse, če hočemo obvarovati tisto, kar nam je kapar še pustil. Čiščenje in dobro oskrbovanje dreves naj nam bo prva skrb v napadenih nasadih. S temeljitim zimskim (Rumesan, Kreosan) in poletnim škropljenjem (DDT, Lindan) sliv in češpelj bomo uničili tudi kaparja, ki nam zelo resno grozi.

Ing. L. J.

Priznavanje plemenjakov v letu 1956

Po odloku Zveznega izvršnega sveta (Ur. list FLRJ št. 35/55) in okrožnic Sekretariata izvršnega sveta za kmetijstvo in gozdarstvo LRS v Ljubljani (št. I-11/35-56-G-M z dne 1. 8. 1956) razpisujemo priznavanje plemenjakov v letu 1956:

I. LICENCIRANJE BIKOV IN MERJASCEV ZA PLEME

Licenciranje bikov in merjascev za plemo bo v naslednjih dneh:

10. septembra:
- ob 8. uri Tišina
 - ob 11. uri Gederovci
 - ob 13. uri Zerkovci
 - ob 16. uri Brezovci
11. septembra:
- ob 8. uri Murska Sobotica
 - ob 10. uri Puconci
 - ob 13. uri Moščanci
 - ob 15. uri Mačkovci
12. septembra:
- ob 8. uri Martjanci
 - ob 10. uri Tešanovci
 - ob 13. uri Bogojna
 - ob 15. uri Fokovci
 - ob 16. uri Prosenjakovci
13. septembra:
- ob 8. uri Gor. Petrovci
 - ob 11. uri Šalovci
 - ob 13. uri Križevci v Prekm.
14. septembra:
- ob 8. uri Cankova
 - ob 10. uri Pertoča
 - ob 11. uri Rogaševci
 - ob 14. uri Kuzma
 - ob 17. uri Grad
17. septembra:
- ob 8. uri Dobrovnik
 - ob 10. uri Kobilje
 - ob 11.30 uri Genterovci
 - ob 14. uri Dolina
18. septembra:
- ob 8. uri Turnišče
 - ob 11. uri Velika Polana
 - ob 14. uri Kapca
 - ob 16. uri Lendava
19. septembra:
- ob 8. uri Rakičan
 - ob 9. uri Beltinci
 - ob 13. uri Črenšovci
20. septembra:
- ob 8. uri Razkrižje
 - ob 10. uri Strožja vas
 - ob 13. uri Ljutomer
 - ob 16. uri Veržej
21. septembra:
- ob 8. uri Križevci pri Ljutom.
 - ob 11. uri Radoslavci
 - ob 14. uri Bučkovec
22. septembra:
- ob 8. uri G. Radgona
 - ob 10. uri Anače
 - ob 13. uri Črnci
 - ob 16. uri Stogovci
24. septembra:
- ob 8. uri Radenci
 - ob 11. uri Videm ob Ščavnici
 - ob 13. uri Ivanici
 - ob 17. uri Negova.

Lastniki oziroma oskrbniki morajo prignati k licenciranju vse nad eno leto stare bike in vse nad 6 mesecev stare merjase. Za že licencirane bike in merjase morajo lastniki prinesiti s seboj pripustnice in skoečne zapisnike, za nelicencirane pa rodovniške izvlečke, če so rodovniškega porekla. Za one živali, ki jih rejci nameravajo gnati na plemenski sejem, je potrebno prinesiti s seboj potrdilo k tetoviranju in poreklu.

Občinski ljudski odbor imenuje odbornika za člana komisije za licenciranje in pripravi tozadevne seznane. Priznavanje bo komisij-sko in javno po posebni komisiji, ki jo je določil OLO. Poleg teh, že določenih članov, morajo biti prisotni pri licenciranju še področni kmetijski referent in občinski veterinar, predstavnik občinskega ljudskega odbora in član žirnorejskega odbora kmetijske zadruga v dotični občini.

II. LICENCIRANJE ŽREBCEV

Licenciranje žrebcev bo letos istočasno s pregledom rodovniških kobil in naraščaja po naslednjem programu:

25. septembra:
- ob 8. uri Cankova
 - ob 11. uri Rogaševci
 - ob 14. uri G. Petrovci
26. septembra:
- ob 8. uri Prosenjakovci
 - ob 10. uri Dobrovnik
 - ob 13. uri Lendava
27. septembra:
- ob 8. uri Črenšovci
 - ob 11. uri Hotiza
28. septembra:
- ob 8. uri Tišina
 - ob 13. uri Murska Sobotica
29. septembra:
- ob 9. uri Ljutomer
2. oktobra:
- ob 8. uri Križevci pri Ljutom.
 - ob 14. uri Videm ob Ščavnici
3. oktobra:
- ob 8. uri Gornja Radgona

V smislu odloka o odbiranju (licenciranju) plemenjakov (Ur. list FLRJ št. 35 z dne 3. avgusta 1955) morajo rejci pripeljati na odbiranje vse žrebce, stare 2 leti in več.

Ovsem z licenciranjem bo tudi pregled rodovniških kobil in naraščaja. Istočasno bomo na novo sprejemali v rodovnik tudi plemenske kobile, stare do 6 let. V noštev pridejo samo take z dokazanim poreklom. Sprejemali bomo tudi žrebce, če bodo imeli lastniki potrdila, da so že zaskočene.

OKRAJINSKI LJUDSKI ODBOR
KMETIJSKA INSPEKCIJA
MURSKA SOBOTA

Čas bi že bil, da bi med Odranci in Gor. Bistrico popravili most čez potok Crncec. Most je bil zgrajen leta 1925 in ni do sedaj bil nikdar popravljen.

Dve sohi sta že podrti, tretjo pa podpira samo še betonsko železo. Most bo kaj hitro povsem doslužil, čeprav je na njem stalen promet. Svočas so že govorili, da ga bodo popravili in razširili.

V nedeljo je bilo v Odrancih razglašeno, da naj vsaka hiša navzoč primerno količino gramoza na ceste. Prebivalci so se vabilu odzvali in že uresničujejo svoje obveznosti.

Polži so se pojavili tudi na odranskih poljih. Ko sem pred dnevi oral, sem jih zagledal deset v eni skupini. Začeli bodo spet objedati repno listje.

SOBOŠKA KRONIKA

ROJSTVA IN SMRTI

od 18. do 25. avgusta 1956.

Rodile so: Marija Ajlec iz Selišč, dečka; Marija Santavec iz Pečarovec, dečka; Marija Kuhar iz Puconec, deklko; Stefka Komec iz Ljutomer, dečka; Emilija Paučič iz Dobanjševce, deklko; Emilija Sečko iz M. Sobote, dečka; Stefka Elbič iz Jančevca vrha, dečka; Anica Volf iz Beltince, deklko; Ana Sarkež iz Serdica, deklko; Angela Peček iz Kroga, deklko; Martina Tršovec iz Krapja, dečka; Justina Skledar iz M. Sobote, deklko; Pavla Kotnik iz Radgone, dečka; Marija Skafar iz Lipe, dečka; Rozalija Horvat iz Cmelavec, deklko; Marjeta Zamuda iz Petanjec, dečka; Ilonka Skrllec iz M. Sobote, deklko; Alojzija Simonič iz Polje, deklko; Irma Balasko iz Noršince, dečka. Rodile so v soboški porodnišnici.

Doma je rodila: Irena Kokaš iz Cmelavec, dečka.

Umrli so: Frančiška Jošar iz M. Sobote, stara 60 let; Stefan Huber iz G. Slavec, star 61 let; Dragomir Stribar iz M. Sobote, star 1 mesec; Stefan Tivadar, gimnazijski služitelj iz M. Sobote, star 52 let in Marija Raduha iz Odrance, stara 41 let.

NESRECE IN NEZGODE

Pogonski jermen pri mlaticih, je nameštal Ignac Potrč iz Stanetinec, pa ga je jermen zgrabil, mu stisnil levo in roko in zlomil več pestov.

Z voza je padla Marija Semen iz Turnišča, ko so se splašili konji. Nalomila si je desno nogo.

Prste leve roke so valji zmečkali v mlinu v Skakovcih 15-letnemu vajencu Alojzu Vučini.

Roko si je zlomila 86-letna Julijana Kosič iz Doma onemoglih v Rakičanu, ko je nenadoma padla.

Tudi 45-letna Verona Zver iz Dokležovja je padla in si zlomila desno nogo.

SVOJE GOSPODARSKO POSLOPJE JE ZAŽGAL

V Lastomerčih pri Negovi je 10. avgusta nenadoma začelo goreti. Svoje gospodarsko poslopje je zažgal I. I., ki je bil v vinjenem stanju. Ogenj je kaj kmalu zajel vso gospodarsko poslopje. Domačim gasilcem, ki so bili hitro na mestu, se je posrečilo obvarovati hišo, medtem ko je gospodarsko poslopje popolnoma pogorelo. Škoda znaša okrog 550.000 din. Ko je gospodarsko poslopje že gorelo, se je lastnik zavedel svojega nepremišljenega dejanja in je začel na vso moč gasiti. Pri tem je dobil težke opekline in se je moral zateči v bolnišnico.

S KRAMPOM PO GLAVI

16-letni J. S. iz Radmožancev se je s svojo materjo prepiral zaradi nekih malenkosti. Med preprirom se je slabo vzgojen sinko spoznal tako daleč, da je v jezi pograbil za kramp in z njim udaril svojo mater po glavi. Poškodba je zelo huda in so morali mater nemudoma odpeljati v mariborsko bolnišnico.

... In ko bo nekoč po težki življenjski poti prišla starka smrti, ki ne pozna usmiljenja in vzame enega prej, drugega pozneje, bo najpopolnejša skladnost vajine pravkar sklenjene zakonske zveze v tem, če bosta lahko odkrito pogledala svojemu zakonskemu tovarišu poslednjic v oči in si stisnili desnici, rekoč: »Srečen in zadovoljen sem bil s teboj! — je še položil na srce mladina zakonceca predstavnik občinskega ljudskega odbora. Nevesta s tresočim roko prvič podpisuje nov priimek; pri poroki se je odločila za možovo rodbinsko ime.

Dolgo pričakovan in vznemirljiv dogodek je formalno končan. Mlada zakonca si prvič stiskata desnici kot mož in žena. Oči pa vprašujoče zro v lice sotovariša: se nisem zmotil?

Zares, za mlada človeka se začena novo, drugačno življenje — zakonska skupnost. V ušesih donijo besede, ki jih je prebral matičar iz Zakona o zakonski zvezi. Pravice in dolžnosti zakoncev. Enakopravnost moža in žene. Vzdrževanje otrok in vzgoja. In zopet: »V zakonski skupnosti sta mož in žena enakopravna.« — Ali ni bilo to nekoč tuje, nepojmljivo? Ali še dandanes ne slišimo: »Kakšen mož pa si, da žena nosi hlače?« Posmehljivo in zavratno strižijo te besede zvestobo in razumevanje zakoncev. V srcu nekaj kljuje, nekaj novega, lepšega in toplejšega v boju proti zakoreninjeni preteklosti. Družba zahteva svoje. Zavest se stopnjuje, postaja zahtevna in napredna: hoče svoje pravo mesto. In ljudje ji sledijo z vsemi stremeljenji in lastnostmi. To ni krožna pot, ker se ne vrača več, marveč ubaja smeraj dalje in dalje...

Molče spremlja matičar svoje stranke

Koloradskemu hrošču se je torej pridružil še en poljski škodljivec, ki se je letos že resno lotil prosa. Sosed mi je pravil, da je moral zaradi njega drugič posejati proso.

Jerebi in purani so koristne živali, saj pobirajo tudi koloradskega hrošča. Lovca Peter Ferencak iz Nove Gradiške na Hrvaškem, ki se je pred kratkim mudil v Odrancih, je pripovedoval, da ima doma osem jerebic, ki mu zvesto varujejo krompirišča pred škodljivcem. Kmetovalci — ne pobirajte jerebičijh jaje!

L. A.

Osiješko pismo sezoncev

Naša plača znaša od 14 do 16 tisoč din, zadovoljni pa smo tudi s prehrano in stanovanjem — nam pišejo Prekmurci, ki so na sezonskem delu na pustari Gaštajner KG Osijek I.

Žetev so letos mnogo lažje opravili, saj si je posestvo omislilo več strojev in dva kombajna. Sedaj ljudje samo upravljajo stroje in pospravljajo pridelke za njimi. Hrane je zadosti, je zelo okusna in velja dnevno samo 78 din. Plačani smo večinoma po delovnem učniku. V plačilni listi so najbolj upadljiva imena L. Donoše iz Dol. Slavec, A. Flisarja iz Motovilec, M. Giderjeve iz Rogoševce in drugih. Delavci se tudi zdravstveno dobro počutijo, saj je zelo malo bolovanj in neupravičenih izostankov.

VANČA VES

Gospodinja v Vanča vesi se že dolgo časa jezijo na lisico, ki neprestano nosi kokaši. Vendar so zvitorepi že na sledi in upajo, da jo bodo kmalu dobili.

Š A H

Propagandni turnir na Goriškem

Dobri dve leti sta minili od ustanovitve šahovske sekcije »Stefana Kuzmice« v Gor. Petrovcih. V tem obdobju je sekcija močno vzbudila zanimanje za šah v šestih okoliških vaseh. Uspehi niso izostali. V kroniki sekcije je vpisanih 8 turnirjev, a registriranih je 25 članov.

Pred dnevi smo zaključili še en turnir, ki je imel propagandni značaj. V enem mesecu je 11 igralcev odigralo dvokrožno 110

Tudi pionirke igrajo šah

partij. Na turnir smo povabili 2 pripadnika JLA, kakor tudi nečlane. Po dramatičnih borbah je zmagal Mladen Tancer z 18,5 točke. Sledijo: Kubarović 15,5, Davidović 14, M. Viher 13,5, S. Viher 9,5, Sumiga in Vučak 9, Jankolovski 7,5, Tasevski in Karanović 6 ter Kular 1,5 točke! Prijetno je presenetil vojak JLA Davidović: pokazal je veliko smisla in nadarjenosti, manjka mu samo turnirskih izkušenj. Pionir Stefan Viher je krepko »potegnil« in obeta, da se bo razvil v dobrega šahista.

Turnir je bil dobro organiziran in končan v kratkem času. M. T.

70 let gasilstva v Hrastju-Moti

V nedeljo so na Moti slovesno praznovali 70-letnico obstoja gasilskega društva. Najprej so imeli člani društva slavnostno sejo, katere so se udeležili kot gostje tudi nekateri politični in gasilski voditelji.

Temu je sledila proslava 70-letnice obstoja društva. Pred domačimi gasilci in okoliškim prebivalstvom je prebral predsednik društveno kroniko. Že leta 1854. je obstajala na Moti požarna straža in leta 1886. so ustanovili gasilsko društvo Hrastju-Moti.

Za večletno požarovalno delo so bili nekateri člani društva odlikovani: dobili so značke in pismena priznanja. Po proslavi so izvedli domači gasilci mokre vaje.

Nekaj o beltinskih gasilcih

V gasilskem društvu Beltinci so zadnje čase poživilo delo predvsem mladinci. Pred kratkim so ustanovili gasilsko desetino tudi na selekcijskem posestvu v Beltincih.

Beltinski gasilci imajo težave z gasilskim domom. Tera gradijo že več kot 10 let, vendar so do danes zgradili šele temelje. Gradnja gasilskega doma je odvisna delno tudi od podjetnosti gradbenega odbora, ki so ga v ta namen izvolili.

DA NE BO PREPOZNO!

V Ivanocijevi ulici št. 46 je stopnišče skozi 1. nadstropje do podstrešnega stanovanja nezavarovano. Odrasli in otroci, ki hodijo tod, lahko vsak čas padejo naravnost v klet. Lastnik hiše je bil na to opozorjen in stanovanjska skupnost prav tako. Nihče doslej še ničesar ni ukrenil. Menda čakajo na to, da se bo pripetila nesreča, ki se lahko konča tudi s smrtjo. Posebno nevarno je na tem stopnišču zaradi tega, ker ni ponoči osvetljeno. Stanovalec

Z GLAVO NA TRDO CESTO

Precej upijanjen se je smrtno ponesrečil 51-letni Alojz Drvarič iz Petanjec, ko se je v torek, 21. avgusta okrog devetih zvečer pred gostilno Gider v Tišini spravljal na tovorni kamion.

Kaže, da so mu odpovedali organi za ravnotežje, zato je omahnil in padel s kamiona na trdo cesto. Pri padcu si je zlomil hrbtnico in si močno poškodoval lobanjo. Bil je pri priči mrtev.

Alkohol in po njem stonjevana neprevidnost sta tudi tokrat opravila svojo žetev. Ponesrečeni je zapustil ženo z dvema nepreskrbljenima otrokoma. -sk

PRODAMO NJIVO

v izmeri 1 ha 50 arov. Njiva leži ob glavni cesti G. Krapje-Veržej. Kupni pogoji ugodni. Plačljivo v roku dveh let. Informacije daje Krajevna pisarna, Veržej.

Kmetijska zadruga v Gornjih Petrovcih obvešča kmetovalce na območju občine, da ima na zalogi raznovrstne

KMETIJSKE STROJE IN NAPRAVE DOMAČE PROIZVODNJE

kakor so: brzoparilniki, njivske brane, ročne gnojnične črpalke, črtila za pluge, drobilce za koruzo, deske za pluge, izorače za krompir, robkače za koruzo, vinogradniške nahrbtnice škropilnice, žveplalnice in drugo kmetijsko orodje. Nekateri stroje dajemo na regres! Cene iste kot v M. Soboti!

Preden želite kupiti stroje, ki smo jih navedli, si oglejte naše zaloge in veliko izbiro. Imamo na zalogi tudi precej okenskega stekla, ki ga režemo ob vsaki priložnosti!

Da boste hitro in vljudno postreženi Vam jamči

DELOVNI KOLEKTIV
Kmetijske zadruge

Okrajna gasilska zveza Murska Sobota

obvešča:

Poravnava dolgov. Ker kljub večkratnim opominom društva nočejo poravnati svojih obveznosti pri OGZ, ki izvirajo še iz prejšnjih let, opozarjamo UO, da pri delitvi podpor takih društev ne bomo upoštevali. Da ne bo nepotrebnih negotovanj, naročamo vsem blagajnikom, da obveznosti čimprej poravnajo.

Udeležba na II. gas. festivalu v Mariboru. Ker ObGZ nimajo pregleda, koliko članov-članic se je udeležilo II. gas. festivala, naročamo PGD, da svojim zvezam dostavijo seznam udeležencev najpozneje do 15. sept. V seznamu je treba ločiti telovadce, udeležence v paradi in posebej udeležence v civilu.

Tipizacija spojk. Vabimo ona društva, ki še niso zamenjala Metzovih ali Knaustovih spojk, da takoj prijavijo število kolobarjev tlačnih cevi ter potrebno število to- gih spojk za tlačne izlive na brizgalne, roč- nike in razdelilce. Toge spojke bomo v kratkem prejeli in bomo lahko izvedli tipi- zacijo.

Iz pisarne OGZ

OBVEŠTILO

Krajevni odbor Zveze borcev Križevci pri Ljutomeru ima namen vklesati na spomenik padlih do sedaj izostala imena borcev in žrtev terorja.

Prosimo vse svojce in ostale, ki so jim znani podatki padlih, naj to prijavijo do 15. sept. 1956 pri Krajevnom odboru ZB Križevci.

OBVEŠTILO

Ravnateljstvo Nižje gimnazije G. Radgona sporoča svojim učencem, da bo pričetek pouka 5. sept. 1956. Vsi učenci naj se zberejo ob 8. uri na dvorišču, kjer bodo dobili vsa potrebna obvestila. Ta dan bomo vpisali tudi zamudnike.

Ravnateljstvo

OBVEŠTILO

IZPITI za voznike motornih vozil pri Avtomoto društvu M. Sobota bodo v soboto 8. septembra t. l. v društvenih prostorih. Pričetek ob 10. uri. Obveščamo vse zainteresirane, da pravočasno oddajo vse dokumente (izvleček iz matične rojstne knji- ge, zdravniško spričevalo, motrdilo o nezakovanju ter dve sliki 4 x 5) pri sekretarju društva, tov. Topo- loven.

ISTOČASNO obveščamo vse inter- esente, ki žele obiskovati pri tem društvu soferski tečaj, da se pri- javijo pri sekretarju društva naj- kasneje do 5. septembra 1956.

Odbor AMD

RAZPIS

Na podlagi 1. člena zakona o od- daianju in izvajanju gradbenih del ter 3. člena pravilnika o postopku pri glavni pismeni licitaciji za od- dajo gradbenih del (Ur. list LRS št. 17/55), razpisuje ObLO G. Rad- gona

PRVO JAVNO PISMENO LICITACIJO

za gradbena in obrtniška dela šest- stanovanjskega bloka v Radgoni. Licitacija bo 8. septembra 1956 ob 9. uri v prostorih ObLO Radgona. Proračunska vsota znaša 18 milijon- nov dinarjev (okroglo). Letos je predvidena izgradnja III. faze, do- končanje pa do 30. aprila 1957. Var- ščina pri licitaciji znaša 90.202 din. Projektivni elaborati in pogoji za licitacijo se dobijo pri odseku za gospodarstvo ObLO Radgona, soba 25. proti kavciji 5000 dinarjev. Ta znesek se vrne ob vrnitvi elaborata.

Občinski ljudski odbor
Gornja Radgona

Tedenski koledar

Nedelja, 2. septembra — Stefan
Ponedeljek 3. septembra — Darja
Torek, 4. septembra — Rozalija
Sreda, 5. septembra — Viktorija
Četrtek, 6. septembra — Ljubka
Petek, 7. septembra — Marko
Sobota, 8. septembra — Marija

Lunine mene: 29. avgusta ob 5. uri 15 minut zadnji krajec; dolžina dneva: 1. sep- tembra vziđe sonce ob 5. uri 22 minut, za- ide ob 18. uri 41 minut, dolžina dneva 15 ur in 19 minut.

KINO

MURSKA SOBOTA — od 31. avg. do 2. sept. ameriški barvni film »Fant iz Okla- homes«, od 4. do 6. sept. ameriški film »Slika Dorijana Graya«.
BELTINCI — 29. in 30. avg. ameriški film »Tajnost Indijancek«.
LENDAVA — 31. avg. in 2. sept. angleški film »Veseli Normani«, 4. in 5. sept. ameriški film »Bojišče«.
RADENCI — 30. avgusta ameriški film »Smrt prihaja«, 2. in 3. sept. ameriški film »Nore sanje«.
CEPINCI — 2. sept. ameriški film »Skriv- nost jezera obsojencev«.
RADGONA — 31. avg. in 1. sept. jugoslo- vanski film »Trenutki odločitve«, 5. in 6. sept. ameriški film »Harlem zmaguje«.
GRAD — 2. sept. jugoslovanski film »Sla- vica«.
KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU — 1. in 2. sept. italijanski film »Na ostrini meč«, 5. sept. ameriški film »Usoda ljubezniv«.
VELIKA POLANA — 2. sept. italijanski film »Za dva solda upanjus«.

MALE OGLASI

GOSPODINJSKO POMOČNICO k dvema otrokoma, z delnim znanjem kuhe, sprejemna v službo. Naslov v upr. lista. GOSPODINJSKO POMOČNICA, samostojna kuharica, z dobrimi spricjavali, sprejme službo pri boljši družini. Naslov v upra- vi lista.

LEPO POSESTVO blizu postaje Cirknica pri Mariboru, prodam. Posestvo meri 10 ha obdelovalne zemlje in 3,50 ha gozda. Na- slov v upravi lista.

PRODAM HISO v Savcih št. 33 pri Ormožu, prav tako GOSPODARSKO POSLOPJE, njive in travnike. Interesenti naj se oglasijo 9. sept. od 9. do 15. ure v Sav- cih. Pismene ponudbe poslati: Vjekoslav Podoltnik, Varaždin, Pljuška c. 15. ENOSTANOVANJSKO HISO z gospodarskim poslopjem, njivo in vrtom v izmeri 35 arov, prodam. Rok odplačila 3 leta. Vračati: Lovrenčič, Iljaševci.

KUPIM ENODRUŽINSKO HISO v Murski Soboti. Naslov v upravi lista.

RAZNO POHISTVO IN SIVALNI STROJ prodam v soboto 1. sept. na javni draž- bi. Ivan Idič, M. Sobota, Ciril-Metodova ulica 5.

ELEKTROMOTOR 10 KW in 54 m kabla za trofazni tok, prodam. — Jakob Kovačič, Vauja vas.

OVCO Z JAGNETOM, prodam. Mihal Šo- štarič, Veržej.

VAJENCA za mizarstvo stroko, sprejem. Zoltan Drvarič, M. Sobota.

POSESTVO V ILOVCIH in eno v RADO- MERJU, ugodno prodam. Informacije vsako nedeljo pri Jošku Glavniku, Ču- ber 3 pri Ljutomeru.

MALO POSESTVO na prodaj. Poizvedbe: Franc Skalič, Ključarovič p. Križevci pri Ljutomeru.

VZORNO POSESTVO, 20 minut od žel. po- staje, v Ivanjkovcih, ENOSTANOVAN- JSKO HISO, zidano, skoraj novo, pod- kleteno in hlev, prodam. Posestvo obse- ga sadovnjak, vinograd in nekaj vrtno zemlje, skupaj 1 ha. Vse v najlepšem stanju. — Ljudmila Kavčič, Zerovinci, p. Ivanjkoveci.

IZGUBILA SEM OSEBNO IZKAZNICO 2. av- gust na poti od Radence do Trojice. Izkaznica na naslov: Vogrinčič Ana, roj. Šarkan, vdova, rojena 4. julija 1890. Najditelja prosim, da vrne izkaznico proti nagradi na gornji naslov.

ROJSTVO, POROKA IN SMRT...

na njihovi poti, ob njihovih težavah in veselju.

Rojstvo, poroka, smrt. Trije dogodki, ki ustvarjajo družino, jo izpopolnjujejo in razdvajajo, gradijo in rušijo. In matičar jih potrpežljivo zapisuje v svoje debele knjige. Življenje teče, razvoj napreduje...

Lepo je Prekmurje in dobri so njegovi ljudje. Kar pogledite jih, kako se mučijo, kako uporni so in vztrajni, z neuničljivo vero v življenje. Ste močnejše opazili, kako težko se poslavljajo od doma, kako žalostno se jim pri odhodu obračajo oči nazaj k skromni »cimprani« hiši, skriti nekje med jelšami in košatimi jablanami. Gotovo ste že bili na »gostovanju« in poslušali otožno:

Zdaj se jaz ženim
se zakona bojim!
Srce mi trepeče,
od doma se selim!

Ali se vam ni nevesta zasmilila? In skozi vriskanje in prepevanje svatov se kot rdeča nit vlečejo nevestine solze, ki gre od doma, v tuje okolje. Rodila bo otroke in jih vzgajala. Od jutra do večera bo ga- rala, zvečer pa dolgo v noč krpala cunjje za moža in otroke, dokler ji trdne oči ne bodo onemoglo zlezle skupaj. Drugi dan bo enak prevemu in vsi bodo enaki, dokler ne bo onemogla. Takrat se bo poročila hčer- ka ali sin in zopet bo »gostovanje«. Vlogo njene zgodbe prevzamejo drugi.

In zdaj? Ali se vam ne zdi, da se je nekaj spremenilo in strolo ojeklenel kro-

gotok zgodbe prekmurske neveste? »V za- konski skupnosti sta mož in žena enako- pravna.« — razlaga matičar ob sklepanju zakonske zveze vsakemu paru. Poti nazaj ni več

Toda... Vrle Prekmurce le nekaj moti. Skoraj z vsako poroko nastane nova družina, no- vo gospodarstvo, nove potrebe. A zemlja se ne množi. Njena površina je zmeraj enaka. Se več: drobi se! In tam, kjer so pred de- setimi leti bile velike in lepe parcele, so zdaj razdrobljene njivice. Potrebe pa so vsako leto večje: družine so vedno bolj številne in vsi prostori so polni prečernega živzava potomcev. Razvoj napreduje.

Pestrosti življenja prekmurske vasi to ne moti.

Vesela je naša družina,
ker hiša kraj ceste stoji...

Lepo, ubrano doni pesem in se trepe- taje zgublja po obronkih neznanih gričev in zaide v šepetajoče valove Mure. Veseli ljudje so Prekmurci. Veselijo se dela, ker delo dá kruh, veselijo se med delom, ker mu sledi počitek, in ko počivajo, so veseli, ker uživajo sadove svojega dela. In kdo bi jim zameril!

Rodil se je človek in matičar je vpisal rojstvo. Toda v rubriko »podatki o očetue je potegnil posevno črto — otrok je ne- zakonski. Siromašno dekle je rodilo sina bogatega fanta, ki se je medtem že poročil z bogato deklino iz sosednje vasi. Starši

mu niso dovolili, da bi poročil dekle, s katero sta se ljubila že dolga leta, kajti med njima je bila velika ovira: 8 ha zemlje in fantovi starši, ki niso hoteli prenesti »sramote« — siromašne snahe.

Novorojenček je ostal brez očeta, takoj ob rojstvu enostranska sirota.

In zgodilo se je, kar se je moralo zgo- diti. Poroka otrokovega očeta je minila, sle- dila pa je skrajšanja razveza zakona, ker Marlin ni mogel prevarati srčne ljubezni, ki jo je skrbno gojil dolga leta. Pustil je ženo, pustil starše in postal proletarjec, to- da skrben in priden oče malega Tineka. Okovi zaostalosti so se spremenili v prah. Zakonska zveza, ki je bila sicer sklenjena »samo« pred ljudskim odborom, pa je osta- la trdna in trajna vez — steber naše nove socialistične družbe. Ali se vam ne zdi, da je tako boljše?

»Sramota« nezakonske matere, ki je ma- lemu in nedolžnemu bitju že ob rojstvu na- povedovala težko življenje, je tudi v Prek- murju postala senca preteklosti.

Umrli je človek. Rodil se je, živel in je pač moral umreti — popolnoma razum- ljivo. Vendar: bil je komunist, človek svo- bodnih nazorov. In to je važno. Po njegovi smrti niso brenili vaški zvonovi, zato pa mu niso prisodili zadnjega počitka med dru- gimi pokojniki — na blagoslovljenem pro- storu, pa četudi je bilo njegovo življenje pošteno in naporno.

Moreče zlo zaostalosti, zagrozen na- sprotnik njegovih nazorov, se je hotelo vsaj tako maščevati.

Umrli je človek, toda njegovi sinovi so bili neverni, čeprav je pokojnik veroval. Sinovi so priznavali pogreb brez duhovnika, toda duhovnik je svoj obred opravil po pogrebu. Saj pokojnik ni kriv brezverstva svojih sinov in zategadelj ne sme ostati v pekl.

Življenje teče naprej... Molče spremlja matičar svoje stranke v njihovih življenjskih težavah in tudi ve- selju.

Nedolžno bitje. Otroka, naše veselje, na- ša bodočnost in ljubezen. Nebogljivec ni kriv pregreh svojih staršev, ki so brezverci in niso dali otroka krstili, da bi postal »svetča božja«.

In zgodi se, da je to nesrečno bitje v temnem okolju zaostalosti vse, samo člo- vek ne. Kar pogledite, kako peklensko se svetijo njegove otroške oči! Saj ni čudno, če je na njem še izvirni greh in v nje- govem majhnem srcu cela brigada peklens- kov. Pomagajmo mu!

In zgodi se, da starši — nič hudega slu- teč — zapajo otroka svojim znanecm. Ti pa, ne bodi leni, otroka pod stuš — in nevarnost je mimo.

Glaboko so korenine in življenje jih neusmiljeno spodjeda in ruje. Plevel leti vstran in seme postaja bolj čisto in zlahčno.